

Hikâyenin Kalbi • Ömer Açık

Çocuk Kitaplar • Roman • 160 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

OKUMA KÜLTÜRÜ • HAKLAR • KİŞİSEL GELİŞİM • İLETİŞİM • SORUMLULUKLAR

öğrenci kulüpleri • kitaplar • okul yaşamı • okuma kültürü • ödev • okuma listeleri • sevgi • kendini tanımak • öğretmen-öğrenci iletişimi • kütüphane • haklar • dernek • özgürlük • dayanışma

Güçlü öykülemesiyle sevilen yazar **Ömer Açık**, kitap seçimlerimizi ve okuma eğilimlerini tartışmaya açıyor. Çocuklar üzerindeki okuma baskısını farklı bakış açılarından sorgularken, “inatçı eski” ile “cesur yeni”nin tatlı çekişmesi etrafında bir okul hikâyesi anlatıyor. Kitap okumanın ufuk açan özgürleştirici gücünü duyumsatan roman, yeniliklere ve değişime şans vermenin önemini her yaştan okura hatırlatıyor.

Anneannesini, mahalledeki “Çocukluğunu Yaşayamamış Yetişkinler Derneği”ne üye olan İlginç, kendi sınıfında “Kitap Sevmeyenler Derneği”ni kurmak ister. Yeter Öğretmen’in sıkıcı kitap listesi yüzünden, derneğine kolayca üye bulacağından emindir. Ancak, yeni Türkçe öğretmeni Bahar’la birlikte kitap okumak, zorunluluk olmaktan çıkar, özet defterleri rafa kaldırılır. Bahar Öğretmen’in önerdiği değişik birçok kitap sınıfı heyecanlandırmış, çok sevilmiştir. Bu sefer de veliler yeni önerileri sorgulamaya kalkışınca ortalık karışır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Yeter Öğretmen’in listelerine ve bu listelerdeki kitaplarla ilgili ders işleme yöntemine ne diyorsunuz? Onun sınıfında olsanız haftada bir, ayda dört kitap okuyarak özetlerini çıkarmaktan, kitaplardan sınava girmekten mutlu olur muydunuz? Yeter Öğretmen’in kendi öğretmenlerinden öğrendiği yöntemleri kullanarak eğitim vermesi doğal değil mi?
- 2- Bahar Öğretmen’in kişiliğini, eğitim yöntemini ve öğrencilerle kurduğu iletişimi nasıl tanımlarsınız? Geleneksel yöntemlerle onunkini karşılaştırın.
- 3- “Çocukluğunu Yaşayamamış Yetişkinler Derneği” okura neler düşündürüyor? Gerçek hayatta olsa, çevrenizde böyle bir derneğe katılmak isteyen yetişkin çıkar mı?
- 4- Çelebi Bey’in ifadelerine dayanarak “içindeki çocuğu yaşatmak” ile “çocukluğunu yaşamak” arasında ne gibi farklar ortaya çıkıyor? Örneklerle açıklayın.
- 5- İlginç’in annesi gibi yetişkinlerin çocuk kitabı algısı ne? Çevrenizdeki eğilimleri düşünerek yanıtlayın. Kitap okumak gerçekten de “boş zamanı” doldurma aracı olabilir mi?
- 6- Daniel Pennac’ın “Roman Gibi - Kitaplara ve Okumaya Dair” adlı kitabında yer alan “Okur Hakları Bildirgesi”ni yetişkinler mi, çocuklar mı uygulayabilir? Bu bildirgenin okuma kültürüne olumlu-olumsuz etkileri neler olabilir?
- 7- “Çocukluğunu Yaşayamamış Yetişkinler Derneği”ne katılmak Yeter Öğretmen’i nasıl etkiliyor? Sizce Yeter Öğretmen çocukların ihtiyaç duyduğu bir öğretmen mi?
- 8- Yeter Öğretmen’in ve arkadaşı öğretmen emeklisi Gülüş’ün kişilik özellikleri neler? İkisinin benzer nitelikleri olabilir mi?
- 9- Okuma dersinde kendi istediği kitabı okuduğu için Yeter Öğretmen’in uyardığı İlginç’in ve onu destekleyen Serra ile Yetkin’in söyledikleri aşırılık, hatta terbiyesizlik olarak adlandırılabilir mi? Konuşmaları irdeleyerek yanıtlayın.
- 10- Çocuklar, Yeter Öğretmen’in okuma listelerine karşı çıkıyorlar, ama Bahar Öğretmen’in de bir okuma listesi var. Bu tür listeleri kısıtlayıcı buluyor musunuz? Listelerin olmadığı bir okul sisteminde öğrencilerin kendi seçtikleri yaş grubuna uymayan ya da düzensiz kitapları okumaları özgürlük müdür?
- 11- Romanda dayanışma teması hangi karakterler üzerinden ve ne tür olaylarla anlatılmış?

- 12- Yazarın işaret ettiği gibi, çocukların düşüncelerini özgürce söylemelerinin, haklarına sahip çıkmalarının, dayanışmanın ve öğretmenlerin de öğrencilerden öğrenebileceği gerçeğinin benimsendiği bir eğitim ortamı toplumu ve ülkenin geleceğini nasıl etkiler?
- 13- Sizce okul nedir, nasıl olmalıdır? Çocuklara bilgi ve beceri kazandıran okulların toplumsal olarak işlevi nedir? Örnekler üzerinden görüşlerinizi açıklayın.
- 14- Sizce çocukların çoğu kitap okumayı mı, zorunlu okumayı mı sevmiyor? Bu soruyu hak ve özgürlükleri düşünerek, örnekler üzerinden açıklayın.

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Mektup:** Bahar Öğretmen'in ilk gün öğrencilerden istediğini herkes kendisi için yazsın: "Kendinizle konuşuyor ya da uzun zamandır görmediğiniz bir arkadaşınızla karşılaşmış da dertleşiyormuşsunuz gibi yazın. Neye üzülür, neye sevinir, ne için deli olursunuz... Bir tür tanışma mektubu..." Herkes mektubunun sonuna kendi karikatürünü çizsin. Mektuplar, sınıfın kendini ifadesi olarak sınıf kapısının dışında duvara asılarak sergilensin.
- **Sunum:** Kendi deneyiminizden yola çıkarsanız, sizce hangi kitap(lar) okuma zevki yaratır, hangilerini önerirsiniz? Her öğrenci diğerlerine göstermeden, Bahar Öğretmen'nin kitaplarla ilgili fikrini değiştirmesi için İlginç'e önerdiği Roald Dahl'ın "Bay ve Bayan Kıl" ve **Christine Nöstlinger**'in "**Kim Takar Salatalık Kral'ı**" gibi, okuma zevki aşılayacağını düşündüğü birkaç kitabı çekici biçimde tanıtan bir sunum hazırlasın. Sunumda yazarının ve kitabın adıyla özet olmamalı, sadece dikkat çekici niteliklerinden söz edilmeli. Kısa sunum bitince, herkes kitabın adını ve yazarını önündeki kâğıda yazarak gösterebilir. Bütün sunumlar tamamlandıktan sonra bu kitaplardan oluşan bir liste hazırlanarak okulda paylaşılsın ve en çok doğru yanıtlayanlara sembolik armağanlar verilsin.
- **Bulmaca:** İlginç'in annesinin ailesine sorduğu soruyu herkes kendisi için yanıtlasın. "Yanında bir gün geçirebilseydin, ölü ya da yaşayan kimi seçerdin?" Herkes seçtiği kişinin adını vermeden özelliklerini ve seçme nedenini söylesin. Kişinin kim olduğunu diğer öğrenciler bulsun. Bakalım, aynı kişileri seçenler olacak mı?
- **Tartışma:** **Mine Soysal**'ın, romanın değindiği temaları kapsamlı bir biçimde anlatan "**Eyvah Kitap!**" adlı kitabını okuyarak konuyu derinlemesine tartışın. Okuma kültürü ve çocuk kitapları konusunda, çocuk-kitap-öğretmen-veli unsurlarının birbiriyle mevcut ve olması gereken sağlıklı ilişkisini maddeler halinde karşılıklı sıralayın. Her görüş ya da madde tartışıldıktan sonra sonuçları sloganlar halinde yazarak duvarlara asın, sosyal medya gruplarında paylaşın.
- **Canlandırma:** Romanın 33. sayfasında yer alan, Yeter Öğretmen'in eski öğrencisi Bahar Öğretmen'e uygun bir dille, durduk yerde icat çıkarmanın sorun yaratabileceğini söylemeye çalıştığı konuşmayı gönüllü öğrencilerle canlandırın. Bahar Öğretmen, eski öğretmenine nasıl yanıt vermeli, onu kırmadan kendi yöntemini nasıl savunmalı? Böylesi bir konuşmada tehlikeli ifadeler neler olabilir? Her uygulamadan sonra olumlu-olumsuz yönlerini tartışarak, diyalogu geliştirin.
- **Araştırma:** Öğrenciler 2 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, İlginç'in dedesinin, "Gidişattan memnun olmayan, aykırı tipler iyi ki var, yoksa dünya bütünüyle çöle dönerdi," sözünü kanıtlayacak bir örnek düşünsün. Örnekteki kişiyi/kişileri, özelliğini, çevresine, insanlığa katkısını ve dünyaya etkisini görselleriyle birlikte aktaracak bir sunum hazırlasın.
- **Karikatür:** Herkes Yeter Öğretmen, Gülüş, İlginç'in babasıyla, annesi ve Birgül Hanım başta olmak üzere romandaki istediği bir ya da iki karakterlerin kişilik özelliklerini yansıtan karikatürler çizsin. Karikatürler "Hikâyenin Kalbi Panosu"nda sergilensin.
- **Proje:** Herkes, rahat bir ortamda toplanarak, romanda yer alan Roald Dahl'ın "Bay ve Bayan Kıl" ve Christine Nöstlinger'in "Kim Takar Salatalık Kral'ı", **Daniel Pennac**'ın "**Delidolu Arkadaşım**", **Andrew Clements**'in "**Bunun Adı Findel**" kitaplarıyla ilgili birer cümlelik yorumlar yapsın. Yorumlar kaydedilsin.

Her kitabın anatomisi ortaya çıkarılsın. “Okur Zihninde ‘Kim Takar Salatalık Kral’ı” vb. bir başlık altında sergilenen yorumlar, okulun sosyal medyasında ya da yayın organlarında paylaşılsın.

- **Anket:** Herkes çevresinden en az 3 yetişkinle şu soruları sorarak bir anket yapsın: 1) Çocukların kitap okuma alışkanlığı edinmesinde yetişkinlerin olumlu-olumsuz etkisi var mı, nasıl? 2) İçindeki bir sözcük, desen ya da sadece kitabın adına bakarak bir çocuk kitabı zararlı ilan edilebilir mi? 3) Sizce çocuklar okuyacakları kitapları neye göre seçmeli; nasıl kitaplar okumalı? 4) Siz ayda kaç kitap okuyorsunuz? Son okuduğunuz kitabın adı nedir?.. Anketler tamamlandıktan sonra yanıtları ayrıştırın, analiz edin ve ulaştığınız sonuçları okul yayınlarında öğrencilere ve velilere duyurun.